

Oversigt over Plantesygdomme.

272. — September 1944.

Der er for September Maaned indkommet Beretninger fra 69 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 247 Forespørgsler.

Lufttemperaturen laa i Størstedelen af Maaneden over Normalen næsten overalt, men i Ugen fra d. 23.—30. laa den dog væsentlig under Normalen, der er paa 11—13° C, medens Maaneden laa paa 9—11° C.

Nedbøren blev meget stor og var for hele Landet 113 mm mod Normalen paa 57 mm. Disse store Mængder faldt navnlig i Ugen fra d. 2.—9. og fra d. 23.—30., medens Tiden fra d. 9.—23. var ret tør med meget smaa Nedbørsmængder. Nedbøren blev for alle Landsdele langt over Normalen og faldt med følgende Mængder i mm, hvor Maanedens Normal er sat i Parentes: Vendsyssel 111 (53), Vestjylland 145 (67), Midtjylland 154 (62), Østjylland 112 (55), Sydjylland 144 (69), Sønderjylland 136 (69), Fyn 91 (53), Midt- og Vestsjælland 94 (48), Nordøstsjælland 109 (52), Sydøstsjælland og Møn 74 (49), Lolland og Falster 70 (51) og Bornholm 77 (58).

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPLANTER.

KORN.

Almindelig Meldrøjersvamp (*Claviceps purpurea*) konstateredes paa indsendte Bygaks.

Kronrust (*Puccinia lolii*) fandtes paa Havre fra Vejleegnen.

Hejrebrand (*Ustilago bromivora*) fandtes hos indsendt Ager-Hejre.

BÆLGPLANTER.

Bormangel hos Lucerne. »Paa Grund af den langvarige Sommer-tørke er Lucernen mange Steder gaaet ned paa den lette Jord, samtidig

med at den pletvis viser de karakteristiske Bormangelsymptomer. Hvor Lucernen ikke er afhugget, siden Tørken er ophørt, kan man endnu (23. September) se Symptomerne» (Hj. Møller Nielsen, Skanderborg).

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*). Der skrives i 4 Beretninger om svage Angreb, medens der i 18 Beretninger overhovedet ikke blev iagttaget Angreb. Stærke ødelæggende Angreb blev dog konstateret hos Stenkløver (saakaldet Sødkløver), hvor i eet Tilfælde 80 % af Planterne var ødelagte (S. Nørlund Christensen, Aulum).

Lucernebrok (*Urophlyctis alfalfae*). »Lucernebrok er fundet ved Malling og Juelsminde, i første Tilfælde paa noget vandlidende Jord« (Hj. Møller Nielsen, Skanderborg).

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) fandtes hos 2 Prøver af indsendt Lucerne.

BEDEROER.

Bormangel, Tørforraadnelse, synes som Helhed at være godartet. Der modtoges 23 Beretninger, og i 17 af disse skrives, at Bormangel er svagt udbredt, og i Størstedelen fremhæves, at Sygdommen er af langt mindre Betydning end sidste Aar. I 6 Beretninger skrives om ret stærke Angreb, der dog sjældent havde stor Udbredelse, kun i et Par Tilfælde var meget store Dele af Marken totalt ødelagt (M. Greve, Roskilde).

Gule Blade fremkaldt af Tørke og Næringsmangel var ogsaa yderst almindelige i September. Af ialt 44 Beretninger skrives i 30 om svage Angreb, der ikke var almindelige, medens 14 Beretninger omtaler stærke, almindelige Angreb. Regnen sidst i August synes i mange Egne at have bødet noget paa denne Form for Gulfarvning; omend den øjensynligt faldt for sent for Dannelse af ny Top, grønnedes Bladene dog mange Steder en Del i Løbet af Maaned. I mange Beretninger skønnes, at Gulfarvningen vil blive Aarsag til et betydeligt Tab af baade Rod og Top.

Virus-Gulsot var ret fremtrædende ogsaa i denne Maaned. Der modtoges ialt 43 Beretninger, i 12 af disse blev Sygdommen ikke omtalt, i 17 skrives om svage og i 14 om stærke Angreb. I Beretninger nævnes jævnlgt, at det ofte var ugørligt med Sikkerhed at skille denne Sygdoms gule Blade fra gule Blade paa Grund af ovennævnte Aarsager. Der berettedes om meget stærke Angreb i Skelskøregnen (Jacob Wested, H. Wraae-Jensen), paa Morsø (Engelhart Jensen) og i Tønder og Aabenraa Amter (N. A. Drewsen).

KAALROER, KAAL O. A. KORSBLOMSTREDE.

Bormangel, Marmorering. Der skrives hyppigst, at Sygdommen endnu ikke er iagttaget, omend der fra enkelte Egne meldes om faa, svage Angreb (A. Dam Kofoed, Brørup; Aage Buchreitz, Skærbæk; H. Baltzer Nielsen, Sindal).

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Angrebene synes at være svage næsten overalt, dog meldes der om enkelte stærke Angreb, selv paa Wilhelmsburger, og det maa formodes, at Vilkaarene for Smitte har været

særlig gunstige saadanne Steder (N. A. Drewsen, Løgumkloster; Engelhart Jensen, Morsø).

Mosaiksyge. Der meldes om denne kun fra Skelskøregnen, hvor »Sygdommen er ret udbredt i de fleste Marker« (H. Wraae-Jensen).

Almindelig Meldug (*Erysiphe communis*) synes at være yderst almindelig i mange Kaalroemarken (Thorvald Kristensen, Skals; Engelhart Jensen, Morsø; Chr. Christensen, Aakirkeby).

Bakterioser synes at være meget hyppige hos Kaalroer, især i disses »Hals«. Stærke Angreb af Skadedyr dannede utvivlsomt i mange Tilfælde Indgangssteder for Bakterierne (Harald Rasmussen, Næsgaard; M. Greve, Roskilde).

KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Topangrebet var næppe væsentlig stærkere end i August. Af ialt 31 Beretninger skrives i 16 om svage og i 15 om stærke Angreb. Henimod Slutningen af Maanedens iagttoges Skimmel paa Foderkartofler som Alpha og Richters Imperator, hvor Angrebet flere Steder var stærkt (A. Dam Kofoed, Brørup; S. Nørlund Christensen, Aulum), men fra andre Egne gøres udtrykkelig opmærksom paa, at sildige Sorter holdt godt for Skimmel ved Maanedens Udgang (Engelhart Jensen, Morsø). Stærke, hærgende Angreb synes overhovedet ikke at være konstateret. Knoldangreb synes navnlig at være iagttaget hos tidlige og middeltidlige Sorter, men Angrebene er svage. For middelsildige og sildige Sorter var Optagningen ikke saa langt fremme, at Angrebet paa Knoldene lod sig bedømme.

Vaad Forraadnelse (Bakterioser) synes ikke at være almindelig, og der blev kun modtaget et Par Beretninger om denne Forraadnelse, og disse tydede paa, at Forraadnelsen skyldtes Sortbensyge (H. Baltzer Nielsen, Sindal; A. P. Aidt, Viborg).

INDUSTRIPLANTER.

HAMP.

I Lammefjorden blev ved god og daarlig Vækst af Hamp foretaget Analyse af Jorden med følgende Resultat, der synes at tyde paa Fosforsremangel (H. Jensen, Audebo):

	Rt	Ft	T _K
god Hamp.....	8.1	7.8	14.0
daarlig Hamp ...	8.0	3.2	13.0

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPANTER.

Besvarelse af 21 af de udsendte Skemaer har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Gul Monilia paa Æble.....	1	3	2	11	10
Gul Monilia paa Pære	4	6	0	7	4
Gul Monilia paa Blomme	3	4	1	11	5
Filtrust paa Solbær.....	6	1	3	4	1
Selleri-Bladpletsyge	0	0	0	6	14

FRUGTTRÆER OG FRUGTBUSKE.

Gul Monilia (*Monilia fructigena*). Fra det sydlige Sønderjylland skrives, at der nu ikke ses ret mange monilia-angrebne Æbler paa Træerne, sandsynligvis fordi den stærke Storm først i Maaneden fik alle de tidligt modne Æbler, der plejer at være værst angrebne, til at falde af (M. Surlykke Wistoft). Dette gælder utvivlsomt ogsaa andre Steder, de »ormstukne« Æbler er i mange Tilfælde faldet af, inden de blev angrebet af Monilia, men der synes dog mange Steder at have været Æbler nok, der paa en eller anden Maade har været beskadiget, til at Angrebet ofte maa karakteriseres som alvorligt. De mange Skurvpletter med Revner i er gode Indfaldsporter for Svampen, og Regnen har begunstiget denne. Hvis Nedfaldsfrugten ikke hurtigt indsamles og bruges, ødelægges den. Fra Spangsbjerg fremhæves Bismarck og Filippa, fra Slagelse-Skelskøregnen Cox' Orange og Høve Reinnet som særlig angrebne, og fra Maribo Amt skrives, at Guldborg er mere angrebet end normalt (E. Christiansen, Agnes Værløse, Georg Jensen).

Indberetningerne om Gul Monilia paa Pære og Blomme viser, at denne optræder meget varierende, men som Helhed betydeligt mindre alvorligt end paa Æble.

Filtrust (*Cronartium ribicola*) er udbredt i Svendborg Amt og paa Skelskør-Slagelse-Kalundborgegnen (Hans Larsen, A. Sauer, N. F. J. Larsen). Ogsaa ved Lyngby findes Angreb.

KØKKENURTER.

Graaskimmel (*Botrytis alli*). Denne Sygdom, der tidligere er kaldt Drueskimmel, plejer som Regel først at vise sig under Opbevaringen, men fra Maribo Amt skrives dog, at afpudsede Skalotter angribes meget hurtigt i Kasserne, især naar Løgene er saarede ved Afpudsningen (Georg Jensen).

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er meget udbredt, alvorlige Angreb er almindelige. Sprøjtning synes i mange Tilfælde slet ikke at have kunnet holde Angrebet nede, der skrives baade fra Hornum, Skærbæk, Roskilde Amt, Gisselfeld, Næstved og Maribo Amt om utilfredsstillende Resultat af gentagne Sprøjtninger med Bordeauxvædske (Hakon Sørensen, Arne Diemer, G. Mayntzhusen, H. Wedege, M. E. Elting, Georg Jensen). Angrebet har adskillige Steder hemmet Udviklingen saa meget, at Sellerierne kun bliver meget smaa, særlig galt synes det at være i det sydlige Sønderjylland (M. Surlykke Wistoft). Om nogen Virkning af Sprøjtning skrives fra Spangsbjerg, Slagelse-Skelskør og Præstø Amt (E. Christiansen, A. Sauer, H. P. Rasmussen).

PRYDPLANTER.

Rosen-Straaleplet (*Diplocarpon rosae*) er meget alvorlig. Fra Svendborg skrives, at mange Rosensorter er helt bladløse, men at der er stor Forskel paa Sorternes Modtagelighed (Hans Larsen). Paa Varde-Esbjergene har Roserne givet en meget daarlig Genvækst og Blomstring sidst paa Sommeren paa Grund af Bladfald, der skyldes Bladpletter, Straaleplet m. m. men indirekte Tørkeskade og anden Vejrskaade. I det hele ser de elendige ud, saa man kan risikere, at Vinteren vil kunne tynde stærkt ud i dem (M. Sørensen).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPLANTER. KORN OG GRÆSSER.

Gaasebillelarver se Diverse.

KORSBLOMSTREDE.

Kaalorme (*Pieris brassicae* og *rapae*). Medens Angrebene i Kaalroerne har været af beskedent Omfang (værst i mindre Marker langs Hegn), saa har Larverne hærget i voldsom Grad i Haverne. Praktisk talt alle Beretninger melder om stærke Angreb i Haverne. Fra Svendborg skrives saaledes: »Her har vi haft det stærkeste Angreb, jeg nogensinde har set. Hele Kaalmarker er ødelagt, og i Haverne er en meget stor Part af Rosenkaal og Grønkaal fuldstændig afribbet« (H. Larsen). Larven af Den store Kaalsommerfugl har gjort den største Skade, men Den lille K.s Larve har ogsaa optraadt meget talrigt. Angrebene er nu overstaet, og man ser ofte de gule Snyltehvepsekokoner sidde tæt paa Husmure o. lign.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Fra Præstø skrives om Angreb i Kaal: »Stærke Angreb i hele Amtet. Det meste af den tidlige Blomkaal er totalt ødelagt« (H. J. Rasmussen). Angrebene i Kaalroer be-

tegnes i de fleste Beretninger som meget stærke. Det er særlig Tilfældet i Jylland. Fra Roskilde: »Har optraadt meget ondartet i alle Kaalroemarken. Angrebet følges nu af Halsraad i stor Udstrækning. Forsøges bekæmpet ved Tophugning til friskt Væv« (M. Greve). Fra Næsgaard: »Synes ret almindelig i de fleste Kaalroe- og Turnipsmarker. Nye Toppe skyder frem, og i mange Roer er Forraadnelsen stærkt i Gang« (H. Rasmussen). Fra Vejen-Brørup: »Har hærget ganske overordentligt her. Toppen er i de fleste Kaalroemarken næsten ødelagt, hvorefter der er fulgt et stærkt Angreb af Bakteriose, som truer med at forraadne Roerne« (A. Dam Kofoed). Fra Varde: »Angrebet udbredt og resulterer i Flerhalsethed og talrige Tilfælde af Halsraad« (A. Pedersen). Fra Malling: »Næsten alle Kaalroemarken stærkt angrebne. Roerne er mangelhovede, dog uden væsentlig at lide af Halsraad« (S. E. Bertelsen). Mange andre Indberetninger taler et lignende Sprog!

Kaalfluellarver (*Chortophila spp.*). Fra Jylland (S.V.-Himmerland, Aulum, Grindsted) meldes om betydelige Angreb i Kaalroerne. Ellers foreligger der kun Indberetning om svage Angreb.

BÆLGPLANTER.

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Der foreligger en Del Indberetninger om Angreb paa Udlæg af Rød- og Hvidkløver.

Bladrandbiller (*Sitona lineata*). Fra Sønderjylland (A. Buchreitz, H. Møller Nielsen) meldes om stærke Angreb paa Udlæg af Lucerne samt Rød- og Hvidkløver.

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). Fra Hornum og Morsø skrives om stærke Angreb paa Kaalroer i Maanedens Løb. Særlig de mange Stokløbere i Wilhelmsburger er medtaget (Frede Rasmussen, Engelhart Jensen).

Kaalhvæpsens Larve (*Athalia spinarum*). Der er rapporteret en Del svage og enkelte stærke Angreb. Paa Stevns gik det saaledes stærkt ud over Kaal (J. Johansen). Fra Lammefjorden skrives om et ret alvorligt Angreb i en mindre Turnipsmark (H. Jensen). Ved Nykøbing Sj. gik det bl. a. ud over Sennep (N. M. Nielsen).

BEDER.

Bedefluens Larve (*Pegomyia hyoscyami*). Der foreligger kun meget faa Meddelelser om Angreb i September. Fra Aulum skrives: »I første Halvdel af Maanedens var der flere Steder stærke Angreb. Angrebene har ikke haft større Betydning« (S. Nørland Christensen). Fra Skals: »Der kan findes Marker, hvor der er haardt angrebne Roer med 6—10 Larver i hvert Blad, men større Skadevirkning bliver der næppe nu« (H. Kristensen). Ved Sindal er fundet et enkelt Tilfælde (H. Baltzer Nielsen). Fra Vejen-Brørup: »Enkelte Steder ses stærke Angreb, der næsten ødelægger Toppen« (A. Dam Kofoed). Fra Skærbæk: »Bedefluerne var slemme i 1. og 2. Generation, men helt beskedne i 3. Generation. Det er forunderligt, at Arealer, der har været udsat for næsten ustandselige An-

greb, alligevel staar nogenlunde, selvom Toppen jo ikke er meget værd« (A. Buchreitz).

SKÆRMPLANTER.

Gulerodsfluens Larve (*Psila rosae*). Fra Skals skrives, at Angrebene har raset Sommeren igennem, og at der kun er set to gode Gulerodsmarker (Th. Kristensen).

FRUGTTTRÆER.

Bladlus (*Aphididae*) paa Frugttræer. Angrebene ebbede ud i Maanedens Løb, og var uden Betydning.

Blodlus (*Schizoneura lanigera*). Fra Svendborg skrives: »Blodlusen har bredt sig stærkt, og der findes stadig nye Angreb. Der er dog ikke fundet Angreb, uden at det har kunnet konstateres, at der tillige var Hvepse paa Stedet« (H. Møller).

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Angrebene er ikke særlig stærke i Aar. Fra Slagelse skrives dog, at de har været alvorlige paa de faa Svedskeblommer, der var ansat (A. Sauer).

Æblevikler (*Carpocapsa pomonella*). Som tidligere nævnt er Angrebene ofte stærke i Aar. Fra Holbæk skrives, at der tilsyneladende er mange Viklerlarver i Æblerne i Aar. Mange af Moniliafrugterne er ormstukne (H. Nielsen). Fra Svendborg: »Fra alle Sider klages der over »Orm i Æblerne«, og der er en usædvanlig stor Procentdel angrebne Æbler i Aar« (H. Larsen).

Frugtttræspindemider (*Paratetranychus pilosus*). De stærke Angreb fortsattes i September Maaned og bevirkede udstrakt Bladfald. Det bemærkes ofte, at Vinteræg er lagt i stor Mængde.

PRYDPLANTER.

Rhododendrontæger (*Stephanitis sp.*) angreb Rhododendron ved Ringsted.

Jordlopper (*Haltica oleracea*). I to Tilfælde angreb denne Art Godetia.

Knoporme se Diverse.

Hybenfluen (*Spilographa alternata*). Larven af dette Skadedyr angreb Hyben ved Søborg.

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha sp.*). Paa Sjælland er der bemærket noget Angreb i Holbæk Amt, navnlig i Haverne (H. Nielsen), og ved Borup (K. M. Nielsen). Fra Vejen-Brørup Egnen skrives om meget stærke Angreb i Bederøer og Kartofler langs med Smaaskove (A. Dam Kofoed). Angreb er endvidere fundet i Sønderjylland (Fr. Nielsen, M. Surlykke Wistoft).

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Fra Sindal skrives om

alvorlige Angreb i Græs og Rug. Der kan være indtil 100 Larver pr. m² (H. Baltzer Nielsen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Der er fundet mange stærke Angreb paa Havebrugsafgrøder og Kartoffler, sjældnere i Roemarkerne. Fra Slagelse skrives om Angreb paa *Primula denticulata*, der blev udhulet i Hjertet (A. Sauer). Fra Sønderjylland: »Angreb paa Rødbeder, Sølvbeder og Kartoffler« (M. Surlykke Wistoft). Fra Præstø og mange andre Steder baade paa Øerne og i Jylland skrives om stærke Angreb i Kartoffler (H. J. Rasmussen m. fl.).

PROSPER BOVIEN.
